

KISS KRISTINA, head of the language teaching centre, University of Miskolc

PERERVA PETRO, doctor of economics, prof., Wyższa Szkoła Zarządzania Ochroną Pracy (WSZOP), Katowice, Poland

STRATEGIC PROBLEMS OF ECONOMIC SECURITY OF UKRAINE

For a long time, the development of the Ukrainian state, the formation of openness of the economy and ensuring its competitiveness, was largely carried out without taking into account the requirements of national security and economic in particular. Thus, the main factors that directly affect the provision of stable progressive development and the corresponding protection of the interests of the individual and the state as a whole by economic methods were leveled out. Insufficient state control over national resources, inefficient use of national competitive advantages, failure to independently implement and protect national economic interests, pursue an effective investment and innovation policy, develop the country's intellectual potential, inability to provide guarantees for effective business and restrain destabilizing factors hindered the process of building economic independence resist stability and stability of the national economy and its ability for self-development and progress.

The economic security strategy involves determining the goals and

objectives of the system of ensuring economic security, the directions of their solution, as well as the forms and methods of applying the corresponding forces and means, the possibility of regrouping them, creating reserves for neutralizing and localizing possible threats.

Economic security tactics is a more dynamic part of the economic security policy, which varies depending on the actions of internal and external threats, changes in the priority of national economic interiors, etc. The complexity and variability of the economic and social situation requires the use of various tactical measures to ensure economic security .

Studies have shown that there are currently three strategic defects in the Ukrainian economy:

- inability to function without external financial injections;
- almost complete energy dependence (especially on gas and oil) from the Russian Federation;
- almost complete shadowing of economic activity.

The numerical expressions of each of these factors are well known, they are noted by the authors of many economic studies. In this regard, we only note that the estimates of the scale of the illegal economy on the part of various state and public structures vary widely and vary in the range of 40-60% of gross domestic product. The truth, in our opinion, is, as usual, in the middle - between the share of the money supply, which on January 1, 2017 is outside of banks (43.2%) and among the population, i.e. taking into account bank deposits (53.9%). It is almost impossible to imagine a shadow turnover dealing with long-term warehouse stocks or barter, which ultimately does not occur according to the classical formula “money-commodity-money”.

Without denying the criticality of these factors for the vital activity of the economic complex of Ukraine, we believe that the factor of de-industrialization is gradually coming to the fore because of the long-term impact of its consequences on the future of the country's economy. The practical expression of this process is the leading recession of such investment-intensive industries, such as the construction and manufacturing industries. At the same time, “super-advanced” rates are turning down high-tech productions and the scientific institutions serving them - the actual pass of our country to the post-industrial and then to the information society.

The report noted that today in Ukraine there are no objective prerequisites for the effective functioning of the sphere of critical technologies - both materially and legally and informational. During the years of independence, not a single technopark or techno polis has been

created, venture capital firms are working on the verge of bankruptcy, their efficiency is very low. And could it be otherwise, since the reduction in the cost of science is on average twice as fast as the reduction in gross domestic product? Even out of more than a modest number of government targets planned for 2016 for the creation of scientific and technical products in the area of priority development areas, less than half were fulfilled. As a result, according to Western experts, among the former socialist and union republics, the coefficient of Ukraine's integration into the world economy is 4.3, with a minimum of 1.7 for Turkmenistan and a maximum of 9.2 for the Czech Republic, Slovenia, Poland and Hungary.

It should be noted that the described situation in the production of high-technology products has catastrophic consequences for the domestic military-industrial complex, which in the former USSR covered 60% of Ukraine's industry and employed 40% of its working-age population. Due to the unsystematic conversion, the lack of the minimum necessary financial and legal support, the decline in military production in Ukraine has no analogues in world practice. If the conversion rates in the USA and Germany are 3-5%, in Ukraine - more than 50, and in many industries - all 100%. Is it surprising that companies with unique equipment, modern technologies, significant intellectual potential turned out to be bankrupt? Their cadres either go to primitive commercial structures, or leave the country, or are simply thrown into the street, where the fate of shuttles or beggars awaits them, to choose from.

The collapse of the military-industrial complex occurs at a time when, according to the same Western experts, 80% of the rocket artillery, 50% of the air force fleet, 70% of electronic warfare, 50% of Ukraine's anti-tank weapons are outdated. If we add to this the well-known social and economic problems of the army, the miserable military budget, the current ability of the Ukrainian armed forces to fulfill its main task — to ensure the country's military security — raises great doubts. Given that in Ukraine for several years in a row hostilities have taken place.

Given the local realities, it is quite natural that experts pay much attention to the problems of Ukraine's energy security. The country has an extremely high energy intensity of domestic production. Thus, in comparison with developed countries, Ukraine consumes 4-6 times more standard fuel per unit of gross domestic product, and there is a tendency to worsen this ultra-expensive indicator.

The main focus of this strategy, in our opinion, at the current stage of global instability should be foreign economic security, which consists in preventing threats against the economic interests of Ukraine. And the first

step towards ensuring foreign economic security should be energy security. The reduction of excessive dependence on imports of Russian energy is possible due to the increase in their own production, the introduction of energy-saving technologies, and the diversification of external sources of energy resources. Moreover, the diversified energy supply model of Ukraine should consist not only in joining alternative sources, but also to play the role of a transit corridor for the realization of its national interests, otherwise other countries may take this niche.

References:

1. Романчик Т.В. Наукові засади дефініції "економічна безпека" / Т.В. Романчик // Стратегічні перспективи розвитку економічних суб'єктів в нестабільному економічному середовищі : зб. тез наук. робіт 1-ї Всеукраїнської наук.-практ. інтернет-конф., 21-23 березня 2017 р. – Кременчук : КрНУ, 2017. – С. 206-209;
2. Kocziszky György, Veres Somosi M., Pererva P.G. Anti-corruption compliance in the enterprise's program // Стратегічні перспективи розвитку економічних суб'єктів в нестабільному економічному середовищі: зб. тез наук. робіт 2-ї Всеукр. наук.-практ. інтернет-конф. з міжнар. участю, 28-30 листопада 2017 р. / Кременч. нац. ун-т ім. Михайла Остроградського.– Кременчук, 2017. – С. 164-167;
3. Перерва П.Г., Романчик Т.В. Інноваційна діяльність як фактор економічної безпеки промислового підприємства // Інструменти та методи комерціалізації інноваційної продукції : монографія / за ред. д.е.н., проф. Ілляшенка С.М., к.е.н., доц. Біловодської О.А. – Суми : Триторія, 2018. – С.56-74;
4. Sikorska M., Kocziszky György, Pererva P.G. Compliance service at guest services enterprises / M. Sikorska // Менеджмент розвитку соціально-економічних систем у новій економіці : матеріали Міжнар. наук.-практ. інтернет-конф., м. Полтава, 19 жовтня 2017 р. – Полтава : ПУЕТ, 2017. – С. 389-391;
5. Kocziszky György, Veres Somosi M., Kobielieva T.O. Reputational compliance // Дослідження та оптимізація економічних процесів "Оптимум-2017" : тр. 13-ї Міжнар. наук.-практ. конф., 6-8 грудня 2017 р. / ред.: О. В. Маноїленко, Є. М. Строков. – Харків : НТУ "ХПІ", 2017. – С. 140-143;
6. Перерва П.Г., Hazi C., Nagy Szabolcs, Кобелева Т.О. Оцінка впливу інноваційної, інвестиційної та маркетингової політики підприємства на рівень конкурентоспроможності // Вісник Національного технічного університету "Харківський політехнічний інститут" (економічні науки) : зб. наук. пр. – Харків : НТУ "ХПІ", 2018. – № 15 (1291). – С. 89-94;
7. Nagy Szabolcs, Sikorska M., Pererva P. Estimation of economic efficiency of power engineering // Європейський вектор модернізації економіки: креативність, прозорість та сталий розвиток : матеріали 10-ї Ювіл. Міжнар. наук.-практ. конф., 18-19 квітня 2018 р. – Харків : ХНУБА, 2018. – С. 3-6;
8. Pererva P.G. Kocziszky György, Szakaly D., Somosi Veres M. Technology transfer.- Kharkiv-Miskolc: NTU «KhPI», 2012. — 668 p.
9. Kocziszky György Veres Somosi M., Kobielieva T.O. Compliance risk in the enterprise // Стратегії інноваційного розвитку економіки України: проблеми, перспективи, ефективність "Форвард-2017" : тр. 8-ї Міжнар. наук.-практ. Internet-конф. студ. та молодих вчених, 27 грудня 2017 р. / ред.: П.Г.Перерва, Є.М.Строков, О.М.Гуцан.– Харків : НТУ "ХПІ", 2017.– С. 54-57;
10. Перерва П.Г., Романчик Т.В. Механізм управління рівнем конкурентоспроможності продукції підприємства. Маркетинг і менеджмент інновацій. 2012. № 4. С. 230–235;
11. Nagy Szabolcs Sikorska M., Pererva P. Current evaluation of the patent with regarding the index of its questionnaire // Сучасні підходи до креативного управління економічними процесами : матеріали 9-ї Всеукр. наук.-практ. конф., 19 квітня 2018 р. – Київ : НАУ, 2018. – С. 21-22;
12. Nagy Szabolcs, Pererva P. Monitoring of innovation and investment potential of industrial enterprises // Сучасні тенденції розвитку світової економіки : зб. матеріалів 10-ї Міжнар. наук.-практ. конф., 18 травня 2018 р. – Харків : ХНАДУ, 2018. – С. 88-89;
13. Nagy Szabolcs Digital economy and society – a cross country comparison of Hungary and Ukraine // Вісник Національного технічного університету "Харківський політехнічний

- інститут" (економічні науки) : зб. наук. пр. – Харків : НТУ "ХПІ", 2017. – № 46 (1267). – С. 174-179;
- 14.** *Романчик Т.В.* Теорія інновації: дослідження понятійного апарату / *Т.В. Романчик* // Бізнес Інформ. – 2014. – № 10. – С. 138-142;
- 15.** *Potrashkova L., Raiko D., Tseitlin L., Savchenko O., Nagy S.* (2018) Methodological provisions for conducting empirical research of the availability and implementation of the consumers' socially responsible intentions // Маркетинг і менеджмент інновацій / Marketing and management of innovations.- № 3.- pp.133-141;
- 16.** *Романчик Т.В.* Оцінка сучасного стану інноваційної діяльності підприємств України / *Т.В. Романчик* // Вісник Нац. техн. ун-ту "ХПІ" : зб. наук. пр. Темат. вип. : Технічний прогрес та ефективність виробництва. – Харків : НТУ "ХПІ", 2008. – № 55 (1). – С. 52-61;
- 17.** *Pererva P., Nagy S., Maslak M.* (2018) Organization of marketing activities on the intrapreneurship // MIND JOURNAL // Wyższa Szkoła Ekonomiczno-Humanistyczna.- №5.- [Published online].- Access mode: https://mindjournal.wseh.pl/sites/default/files/article/09-18/organization_of_marketing_activities_on_the_intrapreneurship.pdf;
- 18.** *Nagy S., Piskóti I., Molnár L., Marien, A.* (2012). The relationship between values and general environmental behaviour. Economics and Management, No.17(1), pp.272-278;
- 19.** *Романчик Т.В.* Економічна безпека підприємства: функціональні аспекти / *Т.В. Романчик* // Стратегічні імперативи розвитку туризму та економіки в умовах глобалізації : матеріали Міжнар. наук.-практ. конф., присвяченої 10-річчю факультету міжнародного туризму та управління персоналом Запорізького національного технічного університету, 30-31 березня 2017 р. : [в 2 т.]. Т. 2 / ред. В. М. Зайцева. – Запоріжжя : "Просвіта", 2017. – С. 372-374;
- 20.** *Перерва П.Г.* Комплексний підхід до управління конкурентоспроможністю промислової продукції / *П.Г. Перерва, Т.В. Романчик* // Перспективи і пріоритети розвитку економіки України та її регіонів : зб. наук. праць. – Луцьк : ЛНТУ, 2012. – Вип. 9 (34). – Ч. 2.– С. 19–29;
- 21.** *Nagy S.* (2017) The Impact Of Country Of Origin In Mobile Phone Choice Of Generation Y And Z // JOURNAL OF MANAGEMENT AND TRAINING FOR INDUSTRIES.- №4.- pp.16-29;
- 22.** *Piskoti I., Nagy S.* (2009) A new customer satisfaction management model (methodology and practice). Economics and managements, No. 14, pp. 483-490.